

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ «Комунікативна компетентність в психіатрії»

1. Загальна інформація

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Форма навчання	очна денна, очна вечірня
Назва навчальної дисципліни	Комунікативна компетентність в психіатрії
Кафедра	Психіатрії, психології та сексології
E-mail кафедри	kaf_psychiatrists@meduniv.lviv.ua
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний email, Google scholar, Scopus)	проф..Білобровка Р.І. bilobryvka@gmail.com доц. Карпінська Р.І. karpinska_roksolana@meduniv.lviv.ua
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	За вибором аспіранта/ів
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/ вибіркова)	Вибіркова
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин (лекції/ практичні/семінарські заняття/ самостійна робота аспірантів)	90 год (8/28/8/46 - очна форма)
Консультації	Є, згідно графіка

2. АНОТАЦІЯ ДО ДИСЦИПЛІНИ

Силабус з дисципліни «Комунікативна компетентність в психіатрії» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії укладено у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти». Ознайомлення з вказаною дисципліною дає можливість здобувачу вищої освіти ступеня доктора філософії здобути компетенції (знання та вміння) відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця, аналізувати інформацію про основні психологічні положення, механізми, форми процесу комунікації та індивідуально-психологічні відмінності особистості, що проявляються у професійному спілкуванні.

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни за вибором «Комунікативна компетентність в психіатрії» передбачає здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань із цієї дисципліни, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, що вирішує актуальне наукове завдання в психіатрії, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Також є формування у аспірантів ефективної ділової комунікації та системи спеціальних знань у галузі комунікацій, розуміння концептуальних основ системного управління комунікаціями в психіатрії, набуття умінь вирішувати комунікаційні конфлікти, подолання труднощів та бар'єрів комунікацій.

Основними **завданнями** є:

- налагоджувати ефективні комунікації в процесі роботи;
- долати комунікаційні бар'єри;
- забезпечувати профілактику та вирішення конфліктів;
- застосовувати техніку ведення перемовин;
- правильно оформляти документацію;
- використовувати експресивні складові комунікації;

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії наступних **компетентностей та програмних результатів навчання**:

1. Інтегральна компетентність: здатність ефективно вирішувати комплексні наукові та практичні проблеми в галузі медицини за спеціальністю «психіатрія», організовувати і виконувати власну науково-дослідницьку роботу з метою генерування нових систематизованих знань, що мають теоретичне і практичне значення, можуть успішно впроваджуватись у вітчизняний і міжнародний дослідницький та освітній простір, практичну медицину та інші сфери життя.

2. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до науково-професійного, світоглядного та загальнокультурного саморозвитку і самовдосконалення.

ЗК2. Здатність автономно виконувати фахову та науково-дослідницьку роботу з

дотриманням принципів академічної доброчесності, авторського права та наукової етики.

ЗК3. Здатність до різнобічного пошуку, самостійного аналізу та систематизації інформації з використанням сучасних комунікаційних та інформаційних технологій.

ЗК4. Здатність спілкуватись і взаємодіяти в науково-професійному та освітньому середовищі, в тому числі, - на міжнародному рівні.

ЗК5. Здатність незалежно мислити, виявляти, формулювати й ефективно вирішувати проблеми наукового характеру, приймати відповідальні рішення, продукувати нові знання та ідеї.

ЗК6. Здатність проводити моніторинг виконаних робіт, здійснювати оцінку інтелектуального продукту та забезпечувати його якість.

ЗК7. Здатність до опрацювання, аналізу, узагальнення, обговорення та представлення результатів власного наукового дослідження у вигляді усної та письмової презентації державною й іноземною мовами, опанування майстерністю вести наукову дискусію з демонстрацією вільного володіння науковою термінологією, риторикою та культурою наукового мовлення.

ЗК8. Здатність працювати в команді, організовувати, планувати та прогнозувати результати власної чи колективної роботи, нести відповідальність за досягнуті результати, діяти в нових умовах, керувати роботою інших осіб та мотивувати їх для досягнення спільної мети.

3. Фахові компетентності:

ФК1. Здатність аналізувати, відтворювати, інтерпретувати та використовувати в практичній, науково-дослідницькій та освітній діяльності знання сучасного стану проблем та досягнень в галузі психіатрії, основних концепцій, теорій, гіпотез щодо розвитку, перебігу та лікування психічних розладів.

ФК2. Здатність розробляти та управляти науковими проєктами в психіатрії, формулювати мету, зміст та новизну дослідження.

ФК3. Здатність встановлювати потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень в галузі психіатрії, генерувати нові знання, наукові гіпотези, теорії та концепції щодо розвитку, перебігу, прогнозування наслідків та лікування психічних розладів, а також їх профілактики.

ФК4. Здатність обирати та використовувати сучасні методи дослідження (опитування, огляду, спеціального клінічного обстеження, визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень пацієнтів психічними захворюваннями) відповідно до поставленої мети, завдань та очікуваних результатів.

ФК5. Здатність інтерпретувати, аналізувати й узагальнювати результати роботи з профільними пацієнтами, дані власних наукових досліджень в психіатрії, визначати їх місце в системі існуючих знань, дотримуючись принципів наукової етики, академічної доброчесності й авторського права.

ФК6. Здатність впроваджувати нові знання з питань психіатрії в наукову сферу, освітній процес і практичну роботу за фахом «психіатрія».

4. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Безперервно самовдосконалюватись та застосовувати здобуті науково-професійні знання та вміння в науковій, фаховій та освітній діяльності.

ПРН 2. Використовувати концептуальні та методологічні знання для організації й самостійного виконання наукового дослідження в психіатрії.

ПРН 3. Добирати, аналізувати, інтерпретувати, коректно оцінювати і творчо використовувати

наукову інформацію з допомогою сучасних комунікаційних та інформаційних технологій.

ПРН 4. Вміти встановити та сформулювати невирішені проблеми в психіатрії за напрямком професійно-наукової діяльності та накреслити шляхи їх вирішення.

ПРН 5. Продувати нові знання та ідеї, формулювати наукові гіпотези, теорії та концепції на основі принципів наукової етики та академічної доброчесності.

ПРН 6. Самостійно аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати, узагальнювати та систематизувати наукові дані в психіатрії.

ПРН 7. Розробляти дизайн і план власного дослідження за обраним медичним фахом на основі самостійно сформульованих мети і завдань.

ПРН 8. Обирати, застосовувати і вдосконалювати сучасні методики дослідження психічно хворих.

ПРН 9. Розробляти та впроваджувати нові способи діагностики, лікування та профілактики захворювань психіки людини.

ПРН 10. Використовувати здобуті в результаті дослідження нові знання в психіатрії й освітньому процесі, та загалом в суспільстві.

ПРН 11. Презентувати у науковому та освітньому фаховому співтоваристві результати власних наукових досліджень в усній та письмовій формах, державною та іноземною мовою, відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ПРН 15. Розвивати комунікації та застосовувати навички міжособистісних взаємодій в науковому, професійному, освітньому та міждисциплінарному середовищах.

ПРН 16. Дотримуватися принципів наукової етики у роботі з пацієнтами.

ПРН 17. Використовувати принципи академічної доброчесності у власній науково-професійній та педагогічній діяльності, протидіяти проявам академічної недоброчесності та нести відповідальність за достовірність отриманих та оприлюднених наукових результатів.

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Комунікативна компетентність в психіатрії

№	Назва розділу / модулю	Кредити	Години	Вид заняття (години)			
				Лекції	Семінари	Практичні Заняття	Самостійна робота
Очна денна, очна вечірня форма							
1.	Комунікативна компетентність психіатрії	3	90	8	8	28	46

Теми лекцій (очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Тема	Години
1.	Комунікації в психіатрії.	2
2.	Етикет усного мовлення в психіатрії	2
3.	Конфлікти, їх суть і природа	2
4.	Комунікативні конфлікти в психіатрії та їх наслідки.	2
	Разом	8

Теми семінарських занять (очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Тема	Години
1.	Особливості вербальної комунікації.	2
2.	Особливості невербальної комунікації	2
3.	Спілкування як феномен психології.	2
4.	Значення слова в діяльності лікаря психіатра	2
	Разом	8

Теми практичних занять (очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Тема	Години
1.	Труднощі та бар'єри комунікацій в психіатрії	2
2.	Діловий стиль та манери обговорення в психіатрії	2
3.	Психологічна культура ділової розмови в психіатрії.	2
4.	Комунікація як одна із сторін спілкування.	2
5.	Успішне спілкування. Ефективні техніки слухання.	2
6.	Особливості вияву емоцій людини через невербальне спілкування	2
7.	Експресивна поведінка в спілкуванні	2
8.	Довіра та псевдодовіра у спілкуванні	2
9.	Перцептивна та інтерактивна сторони спілкування.	2
10.	Конфлікти, їх суть і природа	2
11.	Причини, функції та типологія конфліктів в психіатрії	2
12.	Комунікативні конфлікти в психіатрії та їх наслідки	2
13.	Ведення комунікаційних переговорів з родичами хворого	2
14.	Вирішення конфліктів: форми, етапи, критерії та стратегії	2
	Разом	28

Теми для самостійної роботи (очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Тема	Години
1.	Труднощі та бар'єри комунікацій в психіатрії.	2
2.	Діловий стиль та манери обговорення в психіатрії.	2
3.	Етикет усного мовлення в психіатрії	2
4.	Психологічна культура ділової розмови в психіатрії.	2
5.	Особливості вербальної комунікації.	2
6.	Особливості невербальної комунікації	2
7.	Комунікація як одна із сторін спілкування.	2
8.	Спілкування як феномен психології.	2
9.	Значення слова в діяльності лікаря психіатра	2
10.	Успішне спілкування. Ефективні техніки слухання.	2
11.	Службове спілкування	2
12.	Культура спілкування	2
13.	Особливості вияву емоцій людини через невербальне спілкування	2
14.	Експресивна поведінка в спілкуванні	2
15.	Довіра та псевдодовіра у спілкуванні	2
16.	Перцептивна та інтерактивна сторони спілкування.	2
17.	Конфлікти, їх суть і природа	2
18.	Причини, функції та типологія конфліктів в психіатрії	2
19.	Комунікативні конфлікти в психіатрії та їх наслідки	2
20.	Ведення комунікаційних переговорів з родичами хворого	2
21.	Профілактика конфліктів.	2
22.	Посередництво в конфлікті	2
23.	Комунікація як процес управління конфліктами.	2
	Разом:	46 год год

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ (ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ)

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку засвоєння аспірантами навчального матеріалу. Формами поточного контролю є:

- а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності, з визначенням певної ділянки на фотографії чи схемі («розпізнавання»);
- б) індивідуальне усне опитування, співбесіда;
- в) розв'язання типових ситуаційних задач;

д) контроль практичних навичок.

Комплексне оцінювання навчальної діяльності здійснюється виставленням традиційної оцінки, яка конвертується у бали відповідно у кожному з занять, аспірант отримує на практичному занятті: оцінку «5» - якщо він виконав правильно не менше 90% навчальних завдань; оцінку «4» - якщо він виконав правильно не менше 80% навчальних завдань; оцінку «3» - якщо він виконав правильно не менше 60% навчальних завдань; оцінку «2» - якщо він виконав правильно менше 60% навчальних завдань; На кінцевому етапі заняття викладач виставляє набрану суму балів і традиційну оцінку в журналі успішності.

Самостійна робота аспіранта оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки аспіранта.

Підсумковий контроль

Загальна система оцінювання проводиться по завершенню вивчення дисципліни у вигляді заліку.

Шкали оцінювання традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS

Залік – це форма підсумкового контролю засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у письмовій формі, з використанням навчальної платформи Misa, відповідно до розкладу. Триває 2 академічних години.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант за поточну навчальну діяльність для допуску до заліку становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати аспірант за поточну навчальну діяльність для допуску до заліку становить 120 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих аспірантом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 120}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала
5	200	4,6	184	4,17	167	3,77	151	3,35	134
4,97	199	4,57	183	4,14	166	3,74	150	3,32	133
4,95	198	4,52	182	4,12	165	3,72	149	3,3	132
4,92	197	4,5	180	4,09	164	3,7	148	3,27	131
4,9	196	4,47	179	4,07	163	3,67	147	3,25	130
4,87	195	4,45	178	4,04	162	3,65	146	3,22	129

4,85	194	4,42	177	4,02	161	3,62	145	3,2	128
4,82	193	4,4	176	3,99	160	3,57	143	3,17	127
7,8	192	4,37	175	3,97	159	3,55	142	3,15	126
4,77	191	4,35	174	3,94	158	3,52	141	3,12	125
4,75	190	4,32	173	3,92	157	3,5	140	3,1	124
4,72	189	4,3	172	3,89	156	3,47	139	3,07	123
4,7	188	4,27	171	3,87	155	3,45	138	3,02	121
4,67	187	4,24	170	3,84	154	3,42	137	3	120
4,65	186	4,22	169	3,82	153	3,4	136	Менше 3	Недостатньо
4,62	185	4,19	168	3,79	152	3,37	135		

Бали з дисципліни для аспірантів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати аспірант	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати аспірант	2

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності аспірантів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

7. ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ

1. Комунікація як сучасна наука, мистецтво і практика використання.
2. Основні поняття і категорії комунікації менеджменту як наук психіатрії.
3. Види комунікаційного. Сфери комунікації в психіатрії.
4. Поняття теорії комунікації.
5. Види організаційних комунікацій: за сферою охоплення, за способом виникнення та за способом здійснення.
6. Взаємозв'язок між ієрархією та комунікаціями в психіатрії.
7. Наукові підходи до комунікацій.
8. Комунікаційний процес: народження ідеї, кодування інформації і вибір каналу, передача повідомлення, передача символів відправника в думки отримувача.
9. Модель комунікаційного процесу.
10. Комунікаційні мережі.
11. Стил побудови комунікаційних відносин.
12. Труднощі комунікації.
13. Причини міжособистісних бар'єрів ефективної комунікації.
14. Помилки в спілкуванні.
15. Контроль, як спосіб уникнення помилок в процесі комунікації.
16. Діловий стиль спілкування.
17. Партнери комунікації.
18. Конструктивна комунікативна діяльність.
19. Силловий стиль спілкування. Різновиди силового стилю спілкування.
20. Принципи ділових відносин.
21. Створення сприятливого психологічного клімату.
22. Методи створення сприятливого психологічного клімату.
23. Бар'єри спілкування та способи їх подолання. Індивідуальні та організаційні бар'єри.
24. Принципи взаєморозуміння в спілкуванні.
25. Етика ділового спілкування.
26. Суть поняття професійна етика.
27. Правила етики службових відносин.
28. Службовий етикет. Поняття етикету.
29. Поняття етики у комунікаційному менеджменті. Етична поведінка.
30. Суть комунікацій. Комунікації та ефективність в психіатрії.
31. Види комунікацій: міжособистісні, міжорганізаційні, міжгрупові та комунікації між особою і групою.
32. Формальні і неформальні комунікації.
33. Усні і письмові комунікації.
34. Комунікаційні схеми, їх види та особливості.
35. Поняття групи в організації.
36. Види груп: формальні (функційні), неформальні, цільові, гуртки якості.
37. Характеристики груп та команд: структура ролей, норми поведінки, нормальне і неформальне лідерство.
38. Стадії розвитку груп: формування, набуття навичок, зміцнення, розподіл на клани, внутрішня гармонія, подібнення, ідеальна група.
39. Поняття, причини та природа конфлікту в психіатрії
40. Поняття конфліктної ситуації.
41. Обов'язкові елементи конфліктної ситуації в психіатрії : учасники конфлікту, об'єкт конфлікту, рушійна сила (інцидент) конфлікту.
42. Основні види конфліктів: внутріособовий, міжособовий, міжгруповий, міжорганізаційний та конфлікт між особою і групою.
43. Керування конфліктними ситуаціями.
44. Основні методи розв'язання конфліктів: структурні і міжособистісні.
45. Структурні методи подолання конфліктів.
46. Міжособистісні методи розв'язання конфліктів: ухилення, згладжування, примус, компроміс, вирішення конфлікту.
47. Правила та норми проведення ділових зустрічей.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Обов'язкова

1. Коноваленко М.Ю. Ділові комунікації К-2013
https://stud.com.ua/11050/marketing/dilovi_komunikatsiyi
2. Гірник А., Бобро А. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження. — К.: Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2003.
3. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації Академія 2010
4. Лідія Орбан-Лембрик Психологія професійної комунікації 2009
5. Гришина Н.В. Психологія конфлікту. — СПб.: Питер, 2000.
6. Куницына В.Н., Казаринова Н.В., Погольша В.М. Межличностное общение Учебник для вузов. — СПб.: Питер, 2001. — 544 с.: ил. — (Учебник нового века).
7. Кайдалова Л.Г., Пляка Л.В. Психологія спілкування: навчальний посібник. : НФаУ, 2011. 132 с.
8. Максименко С.Д. Психологія особистості. — К., 2008.
9. Філоненко М. Психологія спілкування Навчальний посібник / К. : Центр учбової літератури, 2008.- 224 с.
10. *Зигерт В., Ланг Л.* Руководитель без конфликтов. — М.: Экономика, 1990.
11. Основи загальної та медичної психології у вищій школі/Навч.посіб./за ред. Р.І.Білобровки 2018.-286 с.
12. *Ишмуратов А. Т.* Конфликт и згода. — К.: Наукова думка, 1996.
13. *Осовська Г. В.* Комунікації в менеджменті: Курс лекцій. — Житомир: ЖІТІ, 1999. — 336 с.
14. *Шевчук С. В.* Українське ділове мовлення: Навчальний посібник. — 4-те вид., випр.. — К.: Вища шк., 2005. — 302с.

Додаткова:

1. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. — СПб., М.: АСТ "Университетская книга", 1998.
2. Джини Г. Скотт. Конфликты. Пути их решения. — К., 1991.
3. Межличностное общение / Сост. и общ. ред. Н.В.Казариновой. — СПб., 2001.
4. Гурська Т., Турецька Х. Патопсихологія: навчально-практичний посібник. — Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2016. -204 с.
5. Практическая психодиагностика. Методики и тесты./ Сост. Д.Я. Райгородский. — Самара, 2002.
6. Психические состояния / Сост. и ред. Л.В. Куликова. — СПб., 2001.
7. Психология индивидуальных различий / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер. — М., 2002.
8. Психология мотивации и эмоций / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер. — М., 2002.
9. Психология человека от рождения до смерти./ Под ред. А.А. Реана. — СПб., 2002.
10. Хелл Л., Зиглер Д. Теории личности. — СПб.: Питер, 1997. Чубко О.Б., Романченко Л.В.
11. Роль та місце психосоціальної реабілітації в системі психіатричної допомоги. — *НейроNews*, №3 (38)б 2012 — С. 46-49.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://pidruchniki.com/>
2. Український інститут когнітивно-поведінкової терапії <https://i-cbt.org.ua/>